

придбання предметів тривалого користування, засобів праці і робити певні заощадження. Спад економічної кон'юнктури в країні неодмінно негативно позначається на доходах домогосподарств. Він призводить до скорочення доходів домогосподарств, що одразу негативно впливає на споживчий попит. Скорочення попиту призводить до зменшення обсягів виробництва, до зростання армії безробітних, що спричиняє нове зменшення доходів домогосподарств. Навпаки, зростання доходів домогосподарств сприятиме зростанню споживчого попиту, поживленню економічної кон'юнктури, поступальному розвитку національного виробництва. Тому економічна політика держави має бути спрямованою на розв'язання основних завдань вітчизняної економіки, вибір пріоритетних напрямів розвитку, які мають якісно змінити її, спрямувати на задоволення сучасних потреб домогосподарств, суспільства в цілому [3, с. 317].

Література

1. Штокало Я. Доходи домогосподарств – показник рівня життя населення / Я. Штокало// Економічна та соціальна географія . – 2010. - №2. –С. 32-37.
2. Гальків Л. І. Статистичне оцінювання міграційних процесів в Україні в контексті втрат людського капіталу / Л. І. Гальків // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20. – С. 124–131.
3. Лібанова Е.М. Бідність населення України: методологія, методика та практика аналізу: Монографія. – К.: КНЕУ, 2008. – 328 с.

Вікторія ОСТАПЧУК

Тернопільський національний економічний університет

БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ МІСТА ТЕРНОПОЛЯ: ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Бюджетна децентралізація в Україні спрямована на підвищення рівня фінансової самостійності регіонів та окремих територій. У 2015 році у цілому по Україні ресурс місцевих бюджетів досяг позначки 266,9 млрд. гривень, що на 20,6 % більше порівняно із 2014 роком [1].

Відповідно до Бюджетного кодексу, відбулись значні зміни до підходів у формуванні видаткових повноважень, які делегуються виключно на рівень міста обласного значення. Починаючи з 2015 року місцевий бюджет почав отримувати нові види трансфертів, серед яких виділимо освітню субвенцію, субвенцію на підготовку робітничих кадрів та медична субвенцію.

У 2015 році збільшились надходження місцевого бюджету за рахунок передачі 100 % плати за надання адміністративних послуг, 100 % державного мита, 10 % податку на прибуток підприємств приватного сектору економіки. Також місцевий бюджет поповнився надходженнями з акцизного податку з реалізації через мережу роздрібною торгівлі підакцизних товарів (пиво, алкогольні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти) за ставкою 5 % вартості реалізованого товару. Крім цього, база оподаткування розширилась за рахунок стягнення податку на нерухоме майно фізичних осіб, податку з комерційного (нежитлового) майна та податку на автомобілі з великим об'ємом двигуна. До місцевого бюджету також спрямовано 80 % екологічного податку замість 35 % та 25 % плати за надра.

У таблиці 1 подано загальну характеристику дохідної частини бюджету міста Тернополя протягом останніх років.

Аналіз даних таблиці 1 дає змогу зробити наступні висновки. Бюджет міста Тернополя по доходах за 2014 рік виконано на 99,1 відсотки. При плані 868,8 млн. грн. мобілізовано 864,0 млн. грн., в тому числі: до загального фонду - 746,6 млн. грн., до спеціального фонду - 117,4 млн. грн. По власних доходах (без врахування дотацій та субвенцій з державного бюджету) бюджет міста виконано на 101,0 відсотки: при плановому показнику в 441,6 млн. грн. фактично надійшло 446,4 млн. грн.

Таблиця 1

Динаміка дохідної частини міста Тернополя у 2013-2015 роках

Показники	Бюджет 2013 року (факт)	Бюджет 2014 року (факт)	Бюджет 2015 року (план)	Бюджет 2015 року (факт)	Відношення показника 2015 року до 2014 року, %
Доходи, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів	271,4	283,0	-	-	-
Доходи, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів	60,2	60,2	-	-	-
Доходи загального фонду	331,6	343,2	489,9	543,1	+ 10,9
Офіційні трансферти загального фонду	362,0	403,4	687,8	684,9	- 0,4
Всього загальний фонд	693,6	746,6	1177,7	1228,0	+ 4,3
Доходи спеціального фонду	97,8	103,1	46,6	73,1	+ 56,7
<i>у тому числі бюджет розвитку</i>	60,7	68,2	17,3	22,1	+ 27,9
Офіційні трансферти спеціального фонду	10,5	14,3	-	-	-
Всього спеціальний фонд	108,3	117,4	46,6	73,1	+ 27,9
Всього доходів	801,9	864,0	1224,3	1301,2	+ 6,3

Джерело: сформовано автором на основі [2].

Формування бюджету 2015 року відбувалось на принципово нових засадах бюджетної та податкової політики. Як результат бюджет міста Тернополя по доходах за 2015 рік виконано на 106,3 %. При плані 1224357,4 тис. грн. мобілізовано 1301160,7 тис. грн., з яких до загального фонду - 1228054,4 тис. грн. і до спеціального фонду - 73106,3 тис. грн.

Загальна сума видатків бюджету міста у 2015 році склала 1241,4 млн. грн., що на 369,5 млн. грн. (+ 29,8 %), більше, ніж у 2014 році. Відповідно зросли витрати і на всі сфери життєдіяльності міста (освіту, соціальний захист населення, охорону здоров'я, житлово-комунальне господарство тощо).

Загалом, можна стверджувати, що у процесі бюджетної децентралізації економіки здійснено суттєвий крок в контексті реформи міжбюджетних відносин. Однак вже у 2016 році Міністерство фінансів, бажаючи будь-що виконати директиви МВФ, вирішило залатати бюджетні дірки за рахунок коштів регіонів. Це суттєво погіршує досягнення попередніх півтора року проведення реформи регіональних фінансів.

Література:

1. Ярьсько Н. Ресурс місцевих бюджетів на 2015 рік [Електронний ресурс] / Н. Ярьсько. - Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=247868006&cat_id=24426429
2. Офіційний сайт Тернопільської міської ради [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.rada.te.ua/

Микола ПАСІЧНИЙ

Київський національний торговельно-економічний університет

ІНСТИТУЦІЙНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ

Системність, послідовність, адаптивність та інституційна спроможність є базовими методологічними принципами формування фінансової політики держави в сучасних умовах розвитку. Сучасні інституційні перетворення фінансової політики направлені на формування відповідних адаптивних очікувань економічних суб'єктів щодо відновлення позитивної динаміки економічного зростання країни та посилення впливу ендегенних чинників на відповідні процеси. Вдосконалення соціально-економічної системи доцільно здійснювати з урахуванням узгодження та координації економічної поведінки індивідів та пріоритетів довгострокового соціально-економічного розвитку суспільства, що спрямовано на підвищення результативності структурних перетворень. Інституційна структура системи фінансового регулювання еволюціонує та удосконалюється разом з інституційною системою